

Csege Gyula

A büntető törvénykönyv és a természetvédelem kapcsolata

Gyula Csege:

The Criminal Code and nature conservation

Summary

In my study of the XX. Jubilee International Student Conference on the Environment and Rural Development Programme fittingly made a completion in which the values of conservation and environment-focused collegae, I wish to offer an insight into the changes in the Criminal Code, in which the position of the legislation, I present to the reader. In the interpretation of the law is an appropriate description of the former Minister's legislation and I reveal to the reader to more easily understood and behaviors penalties for crimes related to the individual nature.

Keywords: conservation, environmental protection, the Criminal Code

ÖSSZEFOGLALÓ

A tanulmányomban a XX. Jubileumi Nemzetközi Környezetvédelmi és Vidékfejlesztési Diákkonferencia programjába illeszkedően választottam meg témámat. Egy olyan összeállítást készítettem, amelyben a természetvédelem és környezetünk értékeit szem előtt tartó kollégáknak kívánok betekintést nyújtani a Büntető törvénykönyv változásaiba. A tanulmányban a törvény alkotóinak álláspontját mutatom be. A jogszabályok értelmezése során a miniszteri indoklás és a jogszabály korábbi megfelelőjének leírását is ismertetem, annak érdekében, hogy közelebbről legyenek az egyes természettel összefüggő bűncselekményekkel kapcsolatos szankciók és elkövetési magatartások.

Kulcsszavak: természetvédelem, környezetvédelem, büntető törvénykönyv

BEVEZETÉS

A törvények és a természet kapcsolata nem a klasszikus, egymástól függő viszonyban lévő területek, mégis napjainkra egyre fajsúlyosabb szerepet kapnak együttes tekintetben is. Alapvetően napjainkban nagy hangsúlyt kapott a környezetvédelem, természetvédelem témaköre. Ennek értelmében a büntető törvényke-

zés is kitér a témára, melynek köszönhetően markáns változások jelentek meg a törvénykezés szintjén is az elmúlt években.

Ezen változások következménye, hogy a büntető törvénykönyv egy egész fejezetében a környezet- és természetvédelem áll a rendelkezések középpontjában.

Tanulmányomban az elmúlt évben elfogadott úgynevezett új Büntető törvénykönyv XXIII. fejezetével fogok foglalkozni. Részletesen bemutatam a környezet- és természetvédelemben tevékenykedőknek azokat a vonásokat, előírásokat, amellyel a jogalkotók ezt a területet az állami szankciók rendszerével kívánják szabályozni.

A 2012. évi C. törvény a Büntető törvénykönyvről 2013. július 01-én lépett hatályba, mellyel egyidejűleg felváltotta a korábban hatályban lévő 1978. évi IV. törvényt a Büntető törvénykönyvről.

Az 1978. évi Btk. csekély módon szankcionálta a környezet vagy természet károsításával kapcsolatos cselekményeket, ezzel nagyobb teret adva a deviáns cselekmények elkövetésének.

Az elmúlt évtizedekben a természet károsításával összefüggő bűncselekmények kategorizálása a Btk. szerint *A közegészség elleni bűncselekmények* kategóriájába tartozott.

A Btk. 279.- 286. szakaszai foglalkoztak ezekkel a tevékenységekkel, amelyek között meglehetősen eltérő leírások, meghatározások voltak. A XVI. fejezet IV. címében szereplő felsorolásban kapott helyet a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények és a kuruzslás mellett a környezetkárosítás (Btk. 280.§) és a természetkárosítás (Btk. 281.§) törvényi tényállása.

A 2013.-ban hatályba lépett új jogforrás azonban ebben a tekintetben is korszerűbben, a jelen kihívásainak megfelelően csoportosította át a témával összefüggő elkövetési magatartásokat.

A természetvédelem területének nagyságához mérten az új Btk.-ban egy egész fejezet áll rendelkezésre a büntetőjogi szankciók rendszerére és ezáltal a kor kihívásainak megfelelően üldözni rendeli 13 külön szakaszba sorolt természet és környezet károsításával összefüggő elkövetési magatartásokat.

A tanulmányom során ezeket a magatartásokat kívánom bemutatni, amely során a jogalkotó válaszait ismertetem ennek a kiemelt területnek a védelmével összefüggésben.

KÖRNYEZETKÁROSÍTÁS

A törvényben felsorolt bűntettek között az általam legfontosabbak közé sorolttal kezdem. A környezetkárosításról a Btk. 241.§-a úgy fogalmaz, hogy, *„aki a földet, a levegőt, a vizet, az élővilágot, valamint azok összetevőit jelentős mértékű szennyezéssel vagy más módon veszélyezteti”*, az már a bűncselekmény alapesetét elköveti. A jogalkotók álláspontja az volt, hogy azt szankcionálja, ha egy adott területen a környezetnek az anyagi, vegyi, illetve biológiai összetétele külső behatásra megváltozik. A bűncselekmény elkövetéséhez szennyezésre van szükség. Tehát a földnek, a levegőnek, a víznek, az élővilágnak, valamint ezek összetevőinek a jelentős mértékű szennyezésével vagy más módon történő veszélyeztetése, illetve károsítása esetén nevezhető egy cselekmény bűntettnek. A szennyezés akkor tekinthető jelentősnek, amennyiben azt egy szakértő annak nyilvánítja.

Az élővilág egy adott területen rendkívül változatos lehet. Ezt nem lehet kategorizálni, úgy

hogy egy állatfajból mennyi születhetett volna vagy mennyivel változott meg a környezet a szennyezéssel, hiszen ezek sokszor véletlen és nem behatárolható tényezők. Azt viszont a jogalkotó meg tudja ítélni, ezáltal elő tudja írni, hogy az adott területbe történő beavatkozás olyan mértékű, hogy saját regenerációs folyamataival nem tudja visszaállítani az eredeti állapotot. Ezért ehhez külső- emberi- beavatkozás szükséges.

A környezetbe történő beavatkozás vagy az állapotváltozás igen eltérő mértékű lehet. Ebből kifolyólag szennyezés, veszélyeztetés vagy károsítás lehet a bűncselekmény, melyeknél más szankciókat kell alkalmazni. Legcsekélyebb szankcióval a veszélyeztetés jár, mely az alapesetnek tekinthető. Ebben az esetben az elkövető akár három évig terjedő szabadságvesztéssel is sújtható. Ezen túlmenően minősített esetek is vannak a jogszabályban. Minősített esetek közül az első a 241.§ b) pontja szerint az, amikor *„olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota csak beavatkozással állítható helyre”*. Ennek teljesülését a jogszabály egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható tettnek minősíti. Míg a legsúlyosabb esetet ugyanezen paragrafus c.) pontja említi. Azt a cselekményt, mely a környezetet *„olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota nem állítható helyre”*, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a jogszabály.

A bűncselekmény azonban nem csak szándékos lehet, hanem gondatlanságból is fakadhat. A gondatlanul elkövetett bűncselekmény büntetési tétele az a, b, c pontok megvalósulása esetén egy,- kettő, illetve három év szabadságvesztéssel szankcionálható.

Fontos azonban megemlíteni, hogy abban az esetben, ha a károkozó elhárítja az általa okozott környezetkárosítást, valamint az okozott kárt megszünteti, illetve a környezet eredeti állapotát visszaállítja, a büntetés enyhíthető. Veszélyeztetés esetén, illetve gondatlanság esetén a (2) bekezdés első és második pontja alapján nem büntethető az elkövető

Míg az (1) bekezdés b) pontja esetén a büntetés korlátlanul enyhíthető. Ehhez azonban az elsőfokú ítéletig kell a szükséges helyreállító be-

avatkozásokat elvégezni az elkövetőnek. A szennyezés a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint azok összetevői jogszabályban vagy hatósági határozatban megállapított kibocsátási határértéket meghaladó terhelése. A helyreállításhoz ezt alapul véve kell a munkálatokat elvégezni.

TERMÉSZETKÁROSÍTÁS

A következő szakasz a Btk. 242. § és 243. §-a, mely a *Természetkárosítás* cselekményéről szól. Ezt a területet már a korábbi Btk. is említette, azonban igen bonyolult és átláthatatlan is volt. A jelenleg hatályos jogszabályban sokkal világosabb a megfogalmazás. Ezen kívül a jogalkotó a korábbi részeket szerkezetileg két részre, két külön tényállásra bontotta. Az egyedvédelem, a fajok külön példányainak védelméről a Btk. 242 §-a, míg a területek és természeti kincsek védelméről a 243 §. –a rendelkezik.

A természetkárosítás tényállása több más jogszabályra támaszkodik. Kiemelendő a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény. Ezen túlmenően az ezeket kiegészítő négy rendelet. A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről szóló 13/2001. Környezetvédelmi Minisztérium rendelet, a védett állatfajok védelmére, tartására, bemutatására és hasznosítására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. Kormányrendelet, a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. Kormányrendelet, valamint a természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 Kormányrendelet.

A jogharmonizáció miatt az Európai Közösségek Tanácsának a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 1996. december 9-i 338/97/EGK rendelete a mérvadó a természetkárosítás tényállásának megalkotása tekintetében.

Az elkövetésnél a fogalomrendszer tekintetében a természetvédelmi törvény által megfogalmazottak az irányadók. A törvény az elkövetés tárgyát két kategóriába sorolja. Ezek a „fo-

kozottan védett élő szervezet egyede” és „védett élő szervezetek egyedei”. A védett élő szervezetek egyedeinél akkor valósul meg a természetkárosítás, amennyiben „*azok külön jogszabályban meghatározott, pénzben kifejezett értékének együttes összege eléri a fokozottan védett élő szervezet egyedei esetében megállapított, pénzben kifejezett legalacsonyabb értéket*”. A legalacsonyabb értékről a jogalkotó a 13/2001. (V.9.) KöM rendelet mellékletében foglaltak szerint határoz. A jogszabály 858 fokozottan védett és védett növény és 1385 fokozottan védett és védett állat felsorolását tartalmazza.

A természetkárosítás elkövetési magatartásai a védelem alá tartozó állat és növényfajok egyedeinek a megszerzése, tartása, forgalomba hozatala, az ország területére behozatala, onnan kivitele, az ország területén történő átszállítása, kereskedelme, a károsítása és az elpusztítása.

A 242.§. szakasz c.) pontja a korábban megnevezett EK tanácsi rendelet A és B melléklete hatálya alá tartozó vadon élő szervezet egyedére elkövetett bűncselekményeket határozza meg.

Az alapesetben a büntetési tétel három évig terjedő szabadságvesztés lehet. A paragrafus b.) és c.) pontjában megfogalmazott minősített esetekben egytől öt évig terjedő szabadságvesztésig terjedhet a büntetés. A minősített esetek büntetésének mértéke a fajok értékének nagyságától, vagy az élő szervezet állományának, fennmaradásának veszélyeztetettségétől függenek. A törvény által élő szervezet egyedének kell tekinteni az élő szervezet egyedének valamennyi fejlődési szakaszát, alakját, állapotát, az egyedek kereszteződésekként létrejött egyedét, illetve az egyed származékát, tetemét és ezekből elkészült terméket is.

A természetkárosítás másik tényállása a Btk. 243 §. a.) pontjában meghatározott esetek elkövetőire vonatkozik. Büntetést követ el, aki

„Natura 2000 területet, védett barlangot, védett természeti területet vagy védett élő szervezetek életközösségét, illetve azok élőhelyét jogellenesen jelentős mértékben megváltoztat-

ja". Ezek a fogalmak, illetve a Natura 2000 terület is a természetvédelmi törvényben leírtaak szerint értelmezendők.

A bűncselekmény alapesetben három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A minősített esetek, melyeket a paragrafus b), illetve c) pontja ír le, eltérő mértékű büntetés róható ki. Jelentős károsodás, illetve megsemmisülés egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A törvény gondatlan elkövetés esetén vétségként kezeli a cselekményt, amely esetben két évig terjedő szabadságvesztés szankcióját állapítja meg.

ÁLLATKÍNZÁS

Az 1978. évi IV. törvény a Büntető törvénykönyvről rendelkezései közé 2004-ben került először az állatkíezés cselekménye a 266/B. §-ban. A jelenleg hatályos Btk. 244 §-a tartalmazza az elnevezésben azonos állatkíezés bűncselekményét. Az alapvetően gerinces állatokra készült bűncselekményi tényállás, az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényre támaszkodik, valamint a gerinctelen állatokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket is ez tartalmazza.

A törvény szerint az követ el bűncselekményt, aki „gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza”. Ez tekinthető alapesetek, mely során nem a fizikai fájdalom okozása a fő vizsgálandó tényező. Azaz nem, az állatban elért érzet az eredmény, hanem az elkövető magatartás.

A testi ráhatások nem minden esetben büntetendők. Nevelés, idomítás céljából történő fizikai ráhatás szükségzerű is lehet, melyet a törvényalkotó nem sorol a büntetendő cselekmények közé. Itt azonban szükséges rangsorolni mi az, ami még szükséges és mi az, ami indokolatlan ráhatás. Ez az indokolatlan ráhatás közé sorolandó a mulasztás, amely nem bántalmazás, de az állat szenvedésének értékelhető. Az elkövetéshez nem szükséges az állat tényleges kimúlása vagy maradandó egészségkárosodása,

az is megvalósítja a bűncselekmény tényállását, ha erre alkalmas.

Az állat életének kioltása bizonyos esetekben lehet törvényes. Ehhez elfogadható ok, vagy körülmény szükséges. Ilyen az élelmezési cél vágóállat esetében, a prém termelése a hagyományosan e célból tartott állat esetében, az állományszabályozás, a gyógyíthatatlan betegség, illetve sérülés, a fertőzőbetegségek kontrollja, valamint az azok ellen való védekezés, a kártevők irtása, a másként el nem hárítható támadás megakadályozása és a tudományos kutatás. Ezek az esetek a Btk. értelmében nem büntethető cselekmények. Az állatkísérletek azonban állatkíezésnek minősülnek, ha valaki engedély nélkül vagy azt túllépve végzi, vagy az állatorvosi tevékenységet jogosulatlanul folytatja.

Az állatkíezés paragrafusának b.) pontja szerint vétségként büntetendő az alapesetben foglaltakon kívül az is, „ha gerinces állatát vagy veszélyes állatát elúzi, elhagyja vagy kiteszi” az elkövető. Ebben az esetben nem csupán az állat szenvedésének megakadályozása, illetve védelme a jogalkotó célja, hanem a társadalom védelme is az állat által előidézhető vészhelyzet miatt.

Az állatkíezés minősített eseteinek az tekinthető, amennyiben az elkövető az állatnak különös szenvedést okoz, vagy több állat esetében okoz maradandó egészségkárosodást vagy pusztulást. Ebben az esetben három évig terjedő szabadságvesztés kiszabását rendeli a törvény.

ORVVADÁSZAT

Korábban az orvvadászat és orvhalászat az állatkíezés közé sorolt cselekmények voltak. Azonban a jelenleg hatályos Büntető törvénykönyv az ezekre utaló részeit a jogalkotó külön szakaszba helyezte. Ennek az az oka, hogy ezek nem pontosan illeszkedtek a háttérjogszabályhoz és tartalmilag nem is tekinthetők feltétlenül az állatkíezészel összefüggőnek.

Az orvvadászatról a Btk. 245. §-ban rendelkeznek. Az orvvadászat alapesetének a paragrafus a.) pontja szerint az tekinthető, mikor az elkövető „vadászterületen vadászatra való jogosultság nélkül, illetve idegen vadászterületen va-

dásként engedély nélkül vad elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez”.

Ez a tevékenység még nem jelenti a vad elejtését. Ha az elkövető már erre törekszik engedély nélkül, azaz rámutató magatartásról tesz tanúbizonyságot, akkor már orvvadászatnak kell tekinteni. Ez a pont alapvetően a „külső” és „belső” orvvadászatot is egy pontban büntetni rendeli. Külső orvvadászatnak az tekinthető, ha nem vadász követi el a cselekményt. Belső orvvadászat az, mikor a vadászok idegen vadászterületen végeznek vad elejtésére, elfogására irányuló tevékenységet anélkül, hogy bérvadászként, vendégvadászként erre engedélyük lenne.

Az orvvadászat törvényi tényállásának másik esete a paragrafus b.) pontjában meghatározott cselekmény. Egy vadfaj minden egyedére kiterjedő vadászati tilalmi idő alatti vad elejtést vagy elfogást rendeli büntetni. Ez nem a vadásztársaságok által meghatározott időszakra vonatkozik, hanem külön jogszabályban foglalt időszakra utal a jogalkotó, amely a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvény rendelkezéseire támaszkodik.

A c.) pontban az orvvadászat elkövetője *„külön jogszabályban meghatározott tiltott vadászati eszközzel, tiltott vadászati módon vagy kéméleti területen vad, illetve fokozottan védett vagy védett gerinces állat elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez*”. Az orvvadászat minden elkövetési magatartása esetében három évig terjedő szabadságvesztéssel büntendő az elkövető. Az orvvadászat elkövetőjével szemben a lopás halmazat is alkalmazható egyes esetekben.

ORVHALÁSZAT

A Btk. 246.§ a.) pontja szerint *orvhalászatot követ el, aki „jogosulatlanul haláshálóval vagy más halászati eszközzel - a horgászatot kivéve - halfogásra irányuló tevékenységet végez*”. Az elkövető nem rendelkezik ebben az esetben a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. (Hhtv.) törvény 18. § (1) bekezdése szerinti engedélyekkel.

Az orvhalászat második esetét a b.) pont szerint az követi el, aki *„külön jogszabályban meghatározott tiltott eszközzel, tiltott módon vagy kéméleti területen halfogásra irányuló tevékenységet végez*”. Itt a külön jogszabály a már említett halászatról és a horgászatról szóló törvény, mely tiltott eszközként jegyzi a váltóáramú elektromos eszközt, mérgező vagy kábító hatású anyagot, robbanóanyagot, szűrőszerszámot, bűvárszigonyt vagy más, halfogásra alkalmas bűváreszközzel halfogásra irányuló tevékenységet. Az átlagos vízállású folyó vagy holtág medrének legalább a felét keresztirányban elzáró készülékkel vagy eszközzel, továbbá – a Hhtv.-ben írt kivételekkel – az elektromos eszközökkel való halfogás, valamint a gereblyező horgászati, a hurokvető halászati mód alkalmazása is tilalmazott.

A bűncselekményt kizárólag aktív magatartással lehet elkövetni. A cselekmény befejezetté válik, ha a halfogásra irányuló tevékenységet megkezdtek. Az orvhalászat vétsége minden esetben két évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető egyenes és eshetőleges szándék szerint. Az orvvadászat elkövetőjével szemben a lopás halmazat is alkalmazható egyes esetekben.

TILTOTT ÁLLATVIADAL SZERVEZÉSE

Ezt a bűncselekményt a Btk. 247.§ a) pontja szerint az követi el, *„aki gerinces állat részvételével állatviadalt szervez, tart, ilyen állatviadallal fogadást szervez vagy fogadást köt*”. A jogalkotó álláspontja szerint a társadalom nyugalma miatt szankcionálja az elkövetést. Mindegy milyen gerinces állattal követik el, háziasítottal, vadon élővel vagy veszélyes minőségűvel, minden esetben bűncselekmény. Szándékosan elkövethető bűncselekmény során nem szükséges a rendszeres elkövetés elég egy alkalom is. Fogadás megkötése esetében azonban az állatviadal megvalósulása nélkül is befejezett bűncselekményt eredményez.

Bűncselekményt követ el az is, *„aki állatviadal céljára gerinces állatot megszerez, tart, tenyészt, kiképez, idomít, vagy forgalmaz*”. Ebben az esetben tehát kizárólag akkor valósul

meg a bűntett, ha az állatviadal miatt folytatja a fenti tevékenységet. A tiltott állatviadal szervezése bűncselekmény alap esetben három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, míg a b.) pont szerinti elkövetési magatartás esetén két év szabadságvesztés róható ki az elkövetőre.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS RENDJÉNEK MEGSÉRTÉSE

A következő szakasz a Btk. 248. §-a a hulladék-gazdálkodás rendjének megsértése bűncselekményről ír. Alapesetben két módon követhető el a cselekmény. Egy részről ha „*hatóság által nem engedélyezett helyen hulladékot elhelyez*” vagy „*engedély nélkül vagy az engedély kereteit túllépve hulladékgazdálkodási tevékenységet, illetve hulladékkal más jogellenes tevékenységet végez*”. A hulladék alapvetően a keretjogszabály szerint kerül megállapításra. Ez a jogszabály a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV törvény, mely szerint „*az elkövetéshez tartozó hulladék alkalmas az emberi élet, testi épség, egészség, vagy a föld, a víz, a levegő, azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére*”. Az alapeset büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés lehet.

A bűncselekmény elkövetését alapvetően az határozza meg, hol tesszük le a hulladékot. Hulladékot gyűjtés céljából, az arra rendszeresített gyűjtőedényben, vagy egyéb gyűjtőeszközben, a gyűjtőszigeten vagy hulladékudvarban lehet elhelyezni. Ezen kívül mindenhol tilos. A törvény minősített esetet is büntetni rendel. Minősített büntettnak az tekinthető, amelyet veszélyes hulladékkal követnek el. Veszélyes hulladéknak tekinthető a hulladékról szóló törvény 1. mellékletében foglalt tulajdonságok legalább egyikével rendelkező hulladék. A büntetési tétel ebben az esetben egy évtől három évig terjedő szabadságvesztés.

Gondatlanságból elkövetett cselekedet is szankcionálással jár. A gondatlan magatartásból elkövetett bűncselekményt két évig terjedő is büntetheti a bíróság.

ÓZONRÉTEGET LEBONTÓ ANYAGGAL VISSZAÉLÉS

A törvény 249. §-a „*ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés*” bűncselekményről szól. Bűncselekményt az követ el, „*aki ózonréteget lebontó anyagot vagy ilyen anyagot tartalmazó terméket gyárt, felhasznál, az ország területére behoz, onnan kivisz vagy forgalomba hoz*”. Az elkövető három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A bűncselekmény gondatlanságból is elkövethető. Ebben az esetben egy évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható az elkövető. A bűncselekmény a 1005/2009/EK rendelet, valamint a 2008/99/EK irányelv vonatkozásában, főként jogharmonizációs céllal van jelen a Btk.-ban

RADIOAKTÍV ANYAGGAL VISSZAÉLÉS, NUKLEÁRIS LÉTESÍTMÉNY ÜZEMELTETÉSÉVEL VISSZAÉLÉS, ATOMENERGIA ALKALMAZÁSÁVAL VISSZAÉLÉS

Tekintettel az elkövetés tárgyára, és a hozzá kapcsolódó az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény iránymutatásai alapján a Btk. 250. §-a a *radioaktív anyaggal visszaélés*, 251.§-a a *nukleáris létesítmény üzemeltetésével visszaélés*, valamint a 252. §-a az *atomenergia alkalmazásával visszaélés* bűncselekmények egy csoportba sorolhatóak. A radioaktív anyagokkal kapcsolatos jogellenes tevékenység szegmensét fedi le a három jogszabály, amely illeszkedik a Nemzetközi jogszabályi környezetbe is.

A fenti egy csoportba sorolható bűncselekmények a jogalkotó álláspontja alapján jelentős szankciókkal büntetendők, alapeseteket tekintve egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztést helyez kilátásba mindhárom tényállásnál, de előkészület esetén is három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a cselekmény a nukleáris létesítmény üzemeltetésével összefüggésben.

ÖSSZEFOGLALÁS

2013-ban a Büntető törvénykönyvben jelentős módosítások, változások történtek. Ezek a

változtatások a kor társadalmi kihívásainak történő megfelelés érdekében kerültek végrehajtásra. Kiemelt szerepet kapott az új Btk-ban a természetvédelemmel kapcsolatos, annak érdekében felvonultatott állami szankciók. A tanulmányban ezekre fókuszáltam. Megítélem szerint a kihívások folyamatosan változnak. Ezzel összefüggésben a jogalkotónak is fontos feladata, hogy olyan új változásokat, változtatásokat hozzon a Büntető törvénykönyv XXIII. fejezetében, amellyel biztosítható, hogy a ter-

mészetünk és környezetünk ugyanolyan sokszínű és legkevesebb emberi beavatkozással fenntartható legyen utódaink számára, mint ahogyan ezt megörököltük a történelem során. A jogszabályok sikerességét vagy hiányosságait csak az idő és a tapasztalat fogja egyértelműen igazolni számunkra. Azonban véleményem szerint a 2013-ban bevezetett változások pozitív irányba változtatják a környezetünkre mért emberi lábnyom nagyságát.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1.] Dr. Bándi Gyula: Környezetjog, Szent István Társulat kiadó 2011.
- [2.] Dr. Várhegyi Éva: A környezeti büntetőjog bírósági gyakorlata különös tekintettel a természetkárosítás büntette elemzésének tapasztalatai alapján 2013.
- [3.] 1978. évi IV. törvény a büntető törvénykönyvről
- [4.] T/6958. számú törvényjavaslata Büntető Törvénykönyvről
- [5.] 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.
- [6.] 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- [7.] 1996. évi LV. a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló törvény
- [8.] 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről 1996. évi LIII. törvény a természetvédelemről
- [9.] 1997. évi XLI. törvény a halászatról és a horgászatról
- [10.] 2000. évi XXXV. Törvény a növényvédelemről
- [11.] 1996. évi CXVI. Törvény az atomenergiáról
- [12.] 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
- [13.] 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről
- [14.] 348/2006. (XII.23.) korm. rendelet a védett állatfajok védelmére, tartására, bemutatására és hasznosítására vonatkozó részletes szabályokról
- [15.] 67/1998. (IV. 3.) a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló kormányrendelet
- [16.] 275/2004 (X. 8.) a természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló